

Případy komisaře Wallandera

henning
mankell

KRIMI román HOST

**o krok
pozadu**

**o krok
poza**

henning
mankell

KRIMI román HOST

**o krok
pozadu**

Brno 2015

Henning Mankell

Steget efter

Copyright © Henning Mankell, 1997

Published by agreement with Leopard Förlag, Stockholm
and Leonhardt & Høier Literary Agency A/S, Copenhagen

Cover photo © Sigfrid Lundberg

(www.flickr.com/photos/sigfridlundberg/6174528782)

Translation © Hana Švolbová, 2015

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2015

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-7491-928-2 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7491-938-1 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7491-939-8 (Formát MobiPocket)

*Vždy bude existovat více stavů
neuspořádaných než uspořádaných...*
Z druhého termodynamického zákona

Předehra k opeře Rigoletto
Giuseppe Verdi

prolog

Chvilku po páté přestalo pršet.

Muž dřepící vedle mohutného kmene si opatrně začal svlékat bundu. Déšť nebyl silný a netrval déle než půl hodiny. Ale stejně mu navlhlo oblečení. Zachvátila ho panika. Nechtěl se nachladit. Zvláště ne teď, uprostřed léta.

Odložil nepromokavou bundu na zem a vstal. Nohy mu zdřevěněly. Opatrně se pohupoval, aby v nich rozproudil krev. Zároveň se zkoumavě rozhlížel.

Věděl, že to, na co čeká, nenastane dřív než v osm hodin. Přesně podle dohody. Ale existovalo jisté, byť velmi malé riziko, že po některé z cestiček přijde nějaký náhodný návštěvník přírodní rezervace.

To bylo jediné, co nezapadalo do plánu, který přichystal. To jediné, čím si nemohl být jistý.

Přesto však nepočítával neklid. Byl večer oslav slunovratu. V rezervaci nejsou ani kempy, ani místa pro oslavy. Navíc si ti, na něž čekal, vybrali místo pečlivě. Chtěli mít klid.

O tom, kde se sejdou, se rozhodlo před dvěma týdny. To už je několik měsíců bedlivě sledoval. Hned den poté, co se rozhodli, to místo vyhledal. Dával si pozor, aby si nikdo nevšiml, že se v té turistické oblasti pohybuje. Jednou po pěšině přicházeli starší manželé. Schoval se za křovím, dokud ho neminuli.

Když potom našel místo, které zvolili pro své slunovratové setkání, pomyslel si, že je ideální. Leželo v dolíku. Kolem něj rostlo husté křoví. A za ním les.

Nemohli si vybrat lépe.

Ať už pro svůj záměr. Nebo pro jeho.

Dešťové mraky se rozpadaly. Jakmile se ukázalo slunce, hned se oteplilo.

Byl to chladný červen. Všichni, s nimiž mluvil, si na začátek léta ve Skåne stěžovali. A on s nimi souhlasil.

On vždycky souhlasil.

To je možnost, jak se vyhybat, říkal si. Vyhybat se všemu, co se člověku postaví do cesty.

Tomuto umění se naučil. Umění souhlasit.

Vzhlédl k nebi. Pršet už nebude. Jaro a začátek léta byly skutečně velmi chladné. Ale teď, s nadcházejícím slunovratem, se slunce konečně ukázalo.

Bude to hezký večer, pomyslel si. Navíc bude nezapomenutelný.

Mokrá tráva voněla. Odněkud zaslechl zvuk ptačích křídel. Vlevo pod svahem bylo vidět moře.

Rozkročil se a vyplivl žvýkáci tabák, který se mu v puse začal rozpadat. Potom ho zadupal do písku.

Nikdy po sobě nenechával stopy. Vůbec nikdy. Ale často si říkal, že by měl s tabákem přestat. Byl to takový nešvar. Něco, co k němu nepatřilo.

x x x

Dohodli se, že se potkají v Hammaru.

Bylo to vhodné místo, protože někteří přijeli ze Simrishamnu a jiní z Ystadu. Potom odjedou do přírodní rezervace, zaparkují a vyrazí k místu, které si vybrali.

Vlastně to nebylo společné rozhodnutí. Dlouho měli několik variant a návrhy si posílali mezi sebou. Ale když někdo z nich nakonec navrhl toto místo, bez okolků přitakali. Možná proto, že už neměli čas. Museli zvládnout velké přípravy. Čas se krátil. Jeden z nich si vzal na starosti jídlo, jiný zajel do Kodaně vypůjčit šaty a paruky, které budou potřebovat. Nic nesmělo být ponecháno náhodě.

Připravili se i na to, že by mohlo být špatné počasí.

Ve dvě hodiny v den slunovratu sbalil ten, kdo za to byl zodpovědný, do červené sportovní tašky igelitovou plachtu. Přidal také lepicí pásku a několik starých stanových kolíků z lehkého

kovu. Budou venku, i kdyby přšelo. Ale budou si moct postavit přístřešek.

Všechno bylo připraveno. To, k čemu přesto došlo, nemohl nikdo předvídat.

Jeden z nich onemocněl.

Byla to mladá dívka. Možná právě ona se na to, co se při oslavě slunovratu odehraje, těšila nejvíc. S ostatními se poznala před necelým rokem.

Probudila se brzy ráno a necítila se dobře. Nejprve ji napadlo, že je to jenom z nervozity. Ale o několik hodin později, to už bylo poledne, začala zvracet a dostala horečku. Stále doufala, že to přejde. Když však ten, kdo ji měl vyzvednout, zazvonil, klepaly se jí nohy, a tak mu oznámila, že je nemocná.

Proto se v Hammaru v den slunovratu o půl osmé večer sešli pouze tři. Ale nenechali se odradit. Byli zkušení, věděli, že takové věci se můžou stát. Náhlému onemocnění nelze zabránit.

Zaparkovali na okraji přírodní rezervace, vzali košíky a zmizeli na jedné z cest. Jeden z nich měl pocit, že zdálky slyší harmoniku. Ale jinak se tu ozývali jenom ptáci a vzdálené šumění moře.

Jakmile dorazili na zvolené místo, uvědomili si, že to bylo správné rozhodnutí. Tady budou mít klid. Tady budou moct vyčkat do soumraku.

Na nebi teď nebyl ani mráček.

Noc slunovratu bude světlá.

O tom, jak oslaví slunovrat, se rozhodli v únoru. Tehdy si povídali, jak jim chybí světlé letní noci. Vypili hodně vína a dlouho se vesele dohadovali, co vlastně znamená šero.

Kdy to vzniklo, že se stavu mezi světlem a tmou začalo říkat šero? Jak vlastně lze slovy popsat krajinu za soumraku? Kolik toho je vidět, když je světla tak málo, že se člověk ocitne v oné prchavé mezifázi, v tom neurčitém stavu přímo ve stínech, které pomalu narůstají?

Nedohodli se. Šero zůstalo nevyřešenou otázkou. Ale přesto toho večera začali plánovat oslavu.

Když dorazili k dolíku a odložili koše, ustoupili do ústraní, každý sám, a ve skrytu hustého křoví se převlékli. V kapesních zrcátkách opřených o větve zkontrolovali, jestli jim paruky dobře sedí.

Nikdo z nich neměl tušení, že jejich složité přípravy zpovzdálí někdo pozoruje. Nasadit správně paruky bylo to nejjednodušší. Těžší to bylo s korbami, vycpávkami a spodničkami. Či se šátky, okružímí a nakonec se silnou vrstvou pudru. Ale všechno mělo být správně. Hráli si. Ale svou hru brali vážně.

V osm hodin vystoupili z křoví a podívali se na sebe. Ten pocit byl ohromující pro všechny tři. Opět vykročili z vlastní doby a vešli do jiné.

Do druhé poloviny osmnáctého století, kdy žil básník Bellman.

Přistoupili k sobě a rozesmáli se. Ale záhy opět zvažněli. Roztáhli velkou deku, vyložili koše a pustili přehrávač s nahrávkami *Fredmanových epištol*.

Tak začala oslava. Až zase nastane zima, budou na tenhle večer moct vzpomínat.

Právě si vytvářeli další společné tajemství.

x x x

O půlnoci stále nebyl rozhodnutý.

Věděl ovšem, že nemusí spěchat. Zůstanou tu až do rána. Možná se uloží k spánku a budou tady spát celé dopoledne.

Znal jejich plány do nejmenších detailů. To mu dávalo pocit neomezené výhody.

Jenom ten, kdo má výhodu, unikne.

Po jedenácté, když slyšel, že jsou opilí, opatrně změnil polohu. Už když tu byl poprvé, vybral si místo, odkud vyjde. Bylo to husté křoví kousek dál ve svahu. Měl dokonalý přehled o všem, co se kolem světlemodré deky dělo. Navíc se mohl dostat až k nim, aniž by ho někdo viděl. Tu a tam vstali z deky, aby vykonali potřebu. Mohl sledovat všechno, co dělali.

Minula půlnoc. Pořád vyčkával. Čekal, protože váhal.

Něco bylo jinak. Něco se stalo.

Měli být čtyři. Ale jeden z nich nedorazil. Hlavou se mu honily možné příčiny. *Žádné vysvětlení neexistovalo*. Muselo se stát něco nečekaného. Možná ta dívka změnila rozhodnutí? Nebo třeba onemocněla?

Poslouchal hudbu. Smích. Občas si představoval, že tam na světlemodré dece sedí se sklenkou v ruce on sám. Potom si vyzkouší jednu z paruk. A možná i některé šaty? Bylo toho tolik, co mohl udělat. Neexistovaly žádné hranice. Neměl by větší výhodu, i kdyby byl neviditelný.

Stále vyčkával. Smích nabýval na síle a pak zase slábl. Někde nad hlavou mu rychle proletěl jakýsi noční pták.

Byly tři hodiny a deset minut.

Teď už čekat nechtěl. Čas uzrál. Ten čas, který si sám stanovil.

Téměř si nedokázal vzpomenout, kdy na sobě naposledy měl náramkové hodinky. Ale hodiny a minuty nepřetržitě odbíjely v jeho nitru. Vždy věděl, kolik je hodin. Měl v sobě strojek, který šel naprosto přesně.

Dole na dece bylo ticho. Schoulili se k sobě a poslouchali hudbu. Věděl, že nespí. Ale byli hluboce pohrouženi do svých snů, takže netušili, že on stojí přímo za nimi.

Zvedl pistoli s tlumičem, kterou si předtím odložil vedle sebe na složenou bundu. Rychle se rozhlédl.

Potom se lehce skloněný proplížil ke stromu, který stál těsně za skupinkou. Tam se na pár vteřin zastavil. Nikdo si ničeho nevšiml. Naposledy se rozhlédl kolem sebe. Ale poblíž nikdo nebyl.

Byli sami.

Potom vykročil a každého z nich střelil do čela. Nedokázal zabránit tomu, aby bílé paruky potřísnila krev. Proběhlo to tak rychle, že si sám sotva stačil uvědomit, co dělá.

Nyní před ním leželi mrtví. Schoulení úplně stejně, jako před pár vteřinami.

Vypnul přehrávač. Poslouchal. Ptáci ševalili. Ještě jednou se rozhlédl. Samozřejmě tam nikdo nebyl.

Položil pistoli na deku. Ale nejprve tam roztáhl ubrousek. Nikdy po sobě nezanechával stopy.

Potom se posadil. Prohlížel si ty, kteří se před okamžikem smáli, a nyní byli mrtví.

Idyla se nezměnila, pomyslel si. Rozdíl je jenom v tom, že nyní jsme čtyři. Jak to bylo zamýšleno od počátku.

Nalil si sklenici červeného vína. Vlastně téměř nikdy nepil. Teď však nedokázal odolat.

Potom si vyzkoušel jednu paruku. Něco snědl. Neměl příliš velký hlad.

O půl čtvrté vstal.

Měl ještě dost práce. Návštěvníci přírodní rezervace vstávají brzy. Jestli někdo oproti všem předpokladům sejde z cesty a dojde do dolíku, nenajde tam žádné stopy.

Alespoň zatím ne.

Těsně předtím, než místo opustil, jim prohledal tašky a oblečení. A našel to, co hledal. Všichni tři s sebou měli pasy. Ty si zastrčil do kapsy. Během dne je spálí.

Naposledy se rozhlédl. Z kapsy vytáhl malý fotoaparát a udělal snímek.

Jediný.

Jako by si prohlížel obraz. Z výletu do osmnáctého století.

Pouze s tím rozdílem, že plátno někdo postříkal krví.

Bylo ráno po oslavě slunovratu. Sobota, dvacátého druhého června 1996.

Bude krásný den.

Do Skåne konečně přišlo léto.

1. díl

1

Ve středu sedmého srpna 1996 Kurt Wallander málem přišel o život při autonehodě.

Stalo se to brzy ráno, krátce po šesté hodině. Právě projel Nybrostrandem cestou na východní obchvat. Najednou se před jeho peugeotem objevil nákladník. Jeho troubení si uvědomil teprve ve chvíli, kdy prudce stočil volant.

Potom vjel do příkopu. A vtom ho přepadl strach. Za hrudní kostí mu bušilo srdce. Cítil se mizerně, točila se mu hlava a bylo mu na omdlení. Rukama pevně svíral volant.

Když se uklidnil, pomalu si začal uvědomovat, co se stalo.

Usnul za volantem. Hlava mu klesla právě na ten kratičký okamžik, který by postačil k tomu, aby jeho staré auto vjelo do protisměru.

Ještě vteřinu a byl by mrtvý, přejetý těžkým nákladním vozem.

Když si to uvědomil, na okamžik pocítil naprostou prázdnotu. Dokázal myslet jedině na onu událost o pár let dříve, kdy se u Tingsrydu málem srazil s losem.

Ale tehdy byla tma a mlha. Teď usnul za volantem.

Únava.

Nechápal ji. Přepadla ho bez varování, těsně před odchodem na dovolenou počátkem června. Právě letos si řekl, že si vezme volno brzy. Ale celá dovolená mu propršela. Teprve když se po slunovratu vrátil do práce, dorazilo do Skåne krásné počasí.

Únava ho provázela po celou tu dobu. Dokázal usnout tam, kde zrovna seděl. I po dlouhém a nerušeném spánku se musel nutit vstát z postele. V autě musel často zajet ke krajnici, aby si na chvíli schrupl.

Nerozuměl tomu. Jeho dcera Linda se ho na únavu zeptala během týdne, kdy autem společně projeli ostrov Gotland. Bylo to během jednoho z posledních večerů, ubytovali se tehdy v penzionu v Burgsviku. Byl to moc hezký večer. Celý den strávili

bloumáním po jižním výběžku ostrova. Pak povečeřeli v pizzerii a vrátili se do penzionu.

Lindu jeho únava zarážela. Sledoval její tvář na druhé straně petrolejové lampy. Pochopil, že si tu otázku pečlivě připravila. Ale přešel ji. Nic mu není. To, že se během dovolené snaží dohnat ztracený spánek, lze sotva považovat za nějakou zvláštnost. Linda už se dál neptala. Ale Wallander pochopil, že mu nevěří.

Nyní mu došlo, že takhle už to dál nejde. Ta únava není přirozená. Něco je špatně. Snažil se zjistit další příznaky, které by mohly svědčit o tom, že je nemocný. Ale kromě toho, že ho v noci občas probudily křeče v lýtkách, nemohl nic najít.

Uvědomil si, jak blízko smrti se ocitl. Teď už to nemůže dál odkládat. Ještě dnes se musí objednat k lékaři.

Nastartoval a pokračoval v cestě. Stáhl okénko. Ačkoliv už byl srpen, letní horko pořád nepolevovalo.

Wallander mířil do domku svého otce v Löderupu. Nevěděl, kolikrát už touto cestou jel. Ale dosud se nedokázal smířit s tím, že otec už nikdy nebude sedět v ateliéru, obklopený věčným zápachem terpentýnu, před stojanem, na němž maloval své obrazy se stále se opakujícím a neměnným motivem. Krajinka s tetřevem v popředí. Nebo bez něj. A se sluncem zavěšeným na neviditelných provázcích nad vrcholky stromů.

Brzy uplynou dva roky. Dva roky od chvíle, kdy Gertrud zavolala na policejní stanici v Ystadu a pověděla mu, že jeho otec leží v ateliéru mrtvý. Pořád si — jako v ostré a dlouhé scéně — vybavoval, jak tehdy cestou do Löderupu odmítal přijmout to, o čem věděl, že je to pravda. Ale jakmile spatřil Gertrud na zahradě, už to nemohl dál potlačovat. Věděl, co ho čeká.

Ty dva roky uplynuly rychle. Jak jen mohl, ale přesto příliš zřídka, navštěvoval Gertrud, která stále bydlela v otcově domě. Uběhl rok, než skutečně začali v ateliéru uklízet. Našli celkem dvaatřicet hotových a signovaných obrazů. Jednoho prosincového dne roku 1995 seděli s Gertrud u kuchyňského stolu a sepišo-

vali seznam těch, kdo obrazy dostanou. Dva si Wallander ponechal pro sebe. Jeden s tetřevem a jeden bez. Po jednom dostaly Linda a jeho bývalá žena Mona. Wallanderova sestra Kristina k jeho překvapení a nejspíš i zklamání žádný nechtěla. Gertrud měla obrazů už několik a žádný další nepotřebovala. Měli tedy na rozdání osmadvacet pláten. Wallander jedno s váháním zaslal do Kristianstadu kriminálnímu inspektorovi, s nímž se občas stýkal. Ale když rozdělili třiadvacet obrazů, na nikoho dalšího už si nemohli vzpomenout. To už obdarovali všechny Gertrudiny příbuzné. Takže jim zbývalo pět pláten.

Wallander přemýšlel, co s nimi udělá. Věděl, že by je nikdy nedokázal spálit.

Vlastně ty obrazy patřily Gertrud. Ale ta tvrdila, že by si je měli nechat Kurt a Kristina. Ne ona, která do života jejich otce vstoupila tak pozdě.

Wallander odbočil na Kåsebergu. Brzy bude na místě. Přemýšlel o tom, co ho čeká. Jednou v květnu, když zajel Gertrud navštívit, šli na dlouhou procházku po polních cestách, vinoucích se mezi řepkovými poli. Pověděla mu, že už tu nechce bydlet. Začalo to být příliš osamělé místo.

„Nechci tu žít tak dlouho, aby mě začal strašit,“ řekla.

Měl pocit, že jí jistým způsobem rozumí. Nejspíš by se sám zachoval podobně.

Procházeli se mezi poli a ona ho poprosila, aby jí pomohl dům prodat. Nespěchá s tím, může to počkat až do konce léta. Ale než přijde podzim, chtěla by se odstěhovat. Její sestra právě ovdověla. Bydlí u Rynge. Tam se Gertrud usadí.

A teď to přišlo. Wallander si na tuto středu vzal volno. V devět hodin dorazí realitní makléř z Ystadu a společně si promluví o tom, jakou cenu bude rozumné za domek požadovat. Ještě předtím Wallander s Gertrud prohlédnou poslední krabice s otcovými věcmi. Před týdnem všechno vyklízeli a balili. Wallanderův kolega Martinsson přijel s vozíkem a několikrát zajeli na skládku u Hedeskogy. Wallander si se vzrůstající nechutí pomyslel,

že to, co nakonec zůstane z něčího života, skončí na nejbližší skládce.

Kromě vzpomínek nyní po otci zůstaly nějaké fotografie. Společně s pěti obrazy a několika krabicemi se starými dopisy a dokumenty. Nic víc. Život byl zúčtovaný a uzavřený.

Wallander odbočil k otcovu domu.

Na zahradě zahlédl Gertrud. Vždycky vstávala brzy.

V kuchyni, kde otevřené dveře od skříněk ukazovaly prázdné police, si vypili kávu. Odpoledne pro Gertrud přijede její sestra. Wallander si ponechá jeden klíč a druhý předá makléřovi.

Gertrud ho přivítala na zahradě. Překvapilo ho, že má na sobě stejné šaty jako v den, kdy se za otce provdala. Okamžitě se mu stáhlo hrdlo. Pro Gertrud je tohle vážný, slavnostní okamžik. Opustí svůj domov.

Než usedli ke kávě, prohlédli si obsah těch dvou krabic. Mezi starými dopisy Wallander ke svému údivu objevil botičky, které si nejspíš pamatoval z dětství. Schovával je snad otec celá ta léta?

Vynesl krabice a uložil je do auta. Když opět zavřel dveře, spatřil Gertrud na schodech. Usmívala se.

„Je tu ještě těch pět obrazů,“ řekla. „Nezapomněl jsi na ně?“

Wallander zavrtěl hlavou. Došel k zahradnímu domku, kde býval otcův ateliér. Dveře byly otevřené. Ačkoliv tu uklidili, ve vzduchu se tam stále vznášela vůně terpentýnu. Na starém vaříči stál hrnec, v němž otec navařil nekonečné množství kávy.

Může to být naposledy, co tu jsem, napadlo ho. Ale na rozdíl od Gertrud jsem se tak pěkně neoblékl. Dorazil jsem v obyčejných šatech. A kdyby při mně nestálo štěstí, mohl jsem být mrtvý. Jako táta. Linda by mohla zajet na skládku s tím, co zbude po mně. A mezi těmi věcmi by našla dva obrazy, z nichž jeden by měl v popředí tetřeva.

Wallander se cítil špatně. Jeho otec tu pořád byl, v tom stinném ateliéru.

Obrazy byly opřené o jednu stěnu. Odnesl je do auta. Uložil je do kufru a přikryl dekou. Gertrud pořád stála na schodech.

„A to je všechno.“

Wallander přikývl.

„Všechno,“ odpověděl. „Úplně všechno.“

V devět hodin vjelo na zahradu auto realitního makléře. Když řidič vystoupil, Wallander ho s překvapením poznal. Jmenoval se Robert Åkerblom. Před několika lety byla brutálně zavražděna jeho žena a poté vhozena do staré studny. Bylo to jedno z nejtěžších a nejnepříjemnějších vyšetřování vraždy, která měl Wallander kdy na starosti. Udiveně nakrčil čelo. Rozhodl se, že se spojí s jednou z velkých realitních společností, které mají pobočky po celém Švédsku. Ta Åkerblomova k nim nepatřila. Jestli vůbec ještě existovala. Wallander si matně vzpomínal, že ji zavřeli krátce po vraždě Louisy Åkerblomové.

Vyšel na schody. Robert Åkerblom vypadal přesně tak, jak si ho Wallander pamatoval. Při prvním setkání ve Wallanderově kanceláři plakal. Wallander si vzpomínal, jak si tehdy říkal, že Robert Åkerblom je ten typ člověka, jehož vzhled si nikdy nebudou umět vybavit. Ale jeho neklid a bolest ze ztráty manželky byly nefalšované. Wallander si vybavoval, že patřili k nějaké svobodné církvi, snad k metodistům.

Potřásli si rukama.

„Takže se opět setkáváme,“ řekl Robert Åkerblom. Wallander nyní poznal i jeho hlas. Na okamžik ho ta situace přivedla do rozpaků. Co by měl vlastně říct?

Ale Robert Åkerblom ho předběhl.

„Chybí mi pořád stejně jako tehdy,“ pronesl pomalu. „Ale pro holky je to pochopitelně mnohem horší.“

Wallander si vzpomněl na jejich dvě dcery. Tehdy byly maličké. Chápaly, aniž by tomu rozuměly.

„Muselo to být těžké,“ odpověděl.

Na chvíličku se začal bát, že se události z minulosti budou opakovat. Že se Robert Åkerblom opět rozpláče. K tomu však nedošlo.

„Snažil jsem se kancelář udržet,“ vyprávěl. „Ale nezvládl jsem to. Když jsem dostal nabídku na zaměstnání u jednoho z konkurentů, zavřel jsem. Nikdy jsem toho nelitoval. Hlavně jsem nemusel trávit dlouhé večery nad účetnictvím. Mohl jsem se víc věnovat dcerkám.“

Na zahradu přišla Gertrud. Společně si prošli celý dům. Robert Åkerblom si zapisoval poznámky a udělal několik snímků. Potom se posadili v kuchyni ke kávě. Cena, kterou Åkerblom navrhl, Wallanderovi zpočátku připadala nízká. Potom si uvědomil, že je navzdory všemu třikrát vyšší, než kolik za dům kdysi zaplatil otec.

O půl jedenácté Robert Åkerblom odjel. Wallandera napadlo, že by možná mohl zůstat, dokud pro Gertrud nepřijede její sestra. Ale ona jeho záměr vytušila a řekla, že jí vůbec nevádí být sama.

„Je krásný den,“ pověděla mu. „Léto nakonec vyšlo hezky, i když už je skoro po něm. Posedím si v zahradě.“

„Zůstanu tady s tebou, jestli chceš. Mám dneska volno.“

Gertrud zavrtěla hlavou.

„Přijeď za mnou někdy do Rynge,“ řekla. „Ale pár týdnů počkej. Nejdřív si tam musím trochu zvyknout.“

Wallander usedl do auta a odjel zpátky do Ystadu. Chtěl jet přímo domů a objednat se k lékaři. Potom by se měl zapsat do pořadníku v prádelně a uklidit v bytě.

Jelikož nespěchal, zvolil delší cestu. Jízdu v autě měl rád. Díval se do krajiny a nechal myšlenky volně plynout.

Právě minul Vallebergu, když mu zazvonil telefon. Volal Martinsson. Wallander zastavil u krajnice.

„Hledal jsem tě,“ oznámil Martinsson. „Samozřejmě mi nikdo neřekl, že máš dneska volno. Mimochodem, víš, že máš poroučaný záznamník?“

Wallander věděl, že přístroj nefunguje správně. Okamžitě však také vytušil, že se něco stalo. I po všech těch letech u policie to byl pořád stejný pocit. Ucítil napětí v žaludku. Zadržel dech.

„Jsem právě u Hanssona,“ pokračoval Martinsson. „U mě sedí matka Astrid Hillströmové.“

„Koho?“

„Astrid Hillströmové. Jedné z těch mladých, co zmizeli. Je tu její matka.“

Wallander už věděl, o koho se jedná.

„Co chce?“

„Je hrozně rozrušená. Přišel jí od dcery pohled. S vídeňským razítkem.“

Wallander se zamračil.

„To by přece měla být dobrá zpráva, ne? Když se dcera ozvala.“

„Tvrdí, že ten pohled nepsala její dcera. Myslí si, že je zfalšovaný. A je rozčilená, že nic neděláme.“

„Co máme dělat, když to vypadá, že nedošlo k žádnému zločinu? Když máme tolik důkazů pro to, že nejspíš odjeli dobrovolně?“

Chvilku trvalo, než se Martinsson opět ozval.

„Nevím, čím to je,“ řekl. „Ale mám pocit, že by na tom, co tvrdí, mohlo něco být. Ale nevím co. Prostě něco. Možná.“

Wallander najednou zbystřil. Během let se naučil brát Martinssonovy předtuchy vážně. Často se později potvrdilo, že měl pravdu.

„Chceš, abych přijel?“

„Ne. Ale myslím, že bysme si ty, já a Svedberg měli zítra sednout a promluvit si o tom.“

„Navrhni v kolik.“

„V osm? Promluvíme se Svedbergem.“

Rozhovor skončil. Wallander seděl v autě. Pozoroval traktor, který projížděl po poli.

Myslel na to, co mu Martinsson vyprávěl. Sám matku Astrid Hillströmové několikrát potkal.

V myšlenkách si znovu procházel, co se stalo.

Pár dní po slunovratu přišlo na policii oznámení, že se pohřešuje několik mladých lidí. Stalo se to právě tehdy, když se vrátil z propršené dovolené. Vrhel se na ten případ s několika kolegy.

Od počátku měl pocit, že se nejedná o zločin. Po třech dnech také přišel pohled z Hamburku. Bylo na něm městské nádraží. Wallander si doslova pamatoval, co na něm bylo napsáno. *Cestujeme po Evropě. Budeme pryč asi do půlky srpna.*

Dnes je středa sedmého srpna. Už brzy se vrátí domů. Přišel tedy další pohled, od Astrid Hillströmové. Odeslaný z Vídně.

Na první pohlednici se podepsali všichni tři. Rodiče jejich podpisy poznali. Jenom matka Astrid Hillströmové pochybovala. Ale nejspíš se od ostatních nechala přesvědčit.

Wallander vrhl pohled do zpětného zrcátka a opět vjel na silnici. Martinssonovy předtuchy byly často správné.

Wallander zaparkoval v ulici Mariagatan a vynesl nahoru krabice a oněch pět obrazů. Potom usedl k telefonu. U lékaře, k němuž obvykle docházel, ho uvítal záznamník. Pan doktor se vrátí z dovolené dvanáctého srpna. Wallander zvažoval, jestli má do té doby počkat. Ale myšlenka na to, jak blízko smrti se ráno ocitl, ho neopouštěla. Zavolał k jinému lékaři, kde ho objednali na následující den v jedenáct hodin. Poté se zapsal do prádelny na další večer a pustil se do úklidu. Když byl hotov s ložnicí, přepadla ho únava. Ledabyle vyluxoval obývací pokoj a přístroj uklidil. Krabice a obrazy odnesl do pokoje, kde pobývala Linda, když tu a tam přijela na návštěvu.

Potom v kuchyni vypil tři sklenice vody.

I ta žízeň ho udivovala.

Únava. A žízeň. Odkud se berou?

Bylo dvanáct hodin. Pocítil hlad. Pohled do lednice mu prozradil, že nemá sám sobě co nabídnout. Oblékl si bundu a vyrazil ven. Bylo teplo. Do centra šel pěšky. Zastavil se u výloh tří realitních kanceláří a prohlížel si nabídku nemovitostí. Zjistil, že cena, kterou jim navrhl Robert Åkerblom, je rozumná. Víc než tři sta tisíc by za domek v Löderupu dostali jen stěží.

Zastavil se v jednom bufetu a dal si hamburger. A vypil dvě láhve minerálky. Potom zašel do obchodu s obuví, s jehož majite-

lem se znal, a použil jejich toaletu. Když opět vyšel na ulici, najednou se cítil nerozhodně. Měl by den volna využít k nakupování. Prázdná nebyla jenom lednice. Platilo to i pro spíž. Ale právě teď si nedokázal představit, že by měl dojít pro auto a zajet do některého z místních supermarketů. Sešel ulicí Hamngatan, přešel koleje a potom odbočil do ulice Spanienfararegatan. Když dorazil do přístaviště malých lodí, pomalu se procházel po mole a prohlížel si kotvící lodě. Zkoušel si představit, jaké by to bylo, kdyby uměl plachtit. To bylo něco, s čím neměl vůbec žádnou zkušenost. Vtom si uvědomil, že opět potřebuje na záchod. Odskočil si na toaletu v občerstvení, vypil další láhev minerálky a potom usedl na lavičku u červeného domku pobřežní stráže.

Naposledy tu seděl v zimě. Toho večera, kdy odjela Baiba.

Odvezl ji na letiště Sturup. Už byla tma. V záři reflektorů vířily poryvy větru se sněhovými vločkami. Oba mlčeli. Sledoval, jak mizí za pasovou kontrolou. Potom se vrátil do Ystadu, šel ven a posadil se na lavičku. Byla zima. Mrznul. Ale seděl tam. A myslel na to, že teď je po všem. Baibu už nikdy neuvidí. Jejich rozchod je definitivní.

V prosinci 1994 za ním přijela do Ystadu. Těsně předtím zemřel Wallanderův otec. A on prožíval jedno z nejnáročnějších vyšetřování, na kterých se za všechna ta léta u policie podílel. Ale tehdy na podzim také, možná poprvé po mnoha letech, začal plánovat budoucnost. Rozhodl se odejít z bytu v Mariagatan. Odstěhovat se na venkov. Opatřit si psa. Dokonce navštívil jednu chovatelskou stanici a podíval se na štěňata labradora. Chtěl ve svém životě udělat nějaký zlom. A nejdůležitější ze všeho bylo přání, aby s ním zůstala Baiba. Přijela do Ystadu na Vánoce. Wallander si všiml, že s Lindou od počátku vycházejí dobře. Tehdy, na začátku roku 1995, těsně před jejím návratem do Rigy, spolu vážně hovořili o budoucnosti. Možná by se do Švédska mohla nadobro přestěhovat už v létě. Společně se také dívali po domech. Několikrát navštívili jednu malou usedlost ve Svenstorpu.

Ale potom, jednoho březnového dne, tedy přesněji jednoho večera, když Wallander usnul, mu zatelefonovala z Rigy a vysvětlila, že má pochybnosti. Nechce se vdávat, nechce se odstěhovat do Švédska. Určitě ne teď. Wallander celý rozrušený odletěl o několik dní později do Rigy. Myslel si, že ji přemluví. Skončilo to hádkou, první, dlouhou a tvrdou. Pak spolu déle než měsíc nemluvili. Posléze jí Wallander zavolal a rozhodli se, že v létě přijede za ní do Lotyšska. Strávili dva týdny u Rižského zálivu, v oprýskaném domku, který si vypůjčila od jednoho kolegy z univerzity. Chodili na dlouhé procházky po pláži a Wallander vzhledem k předchozí zkušenosti vyčkával, až sama nastolí otázku budoucnosti. Ale když to nakonec udělala, mluvila nepřímou a vyhýbavě. Teď ne, zatím ne. Proč by to nemohlo být dál tak jako dosud? Když Wallander odlétal domů, cítil se poražený a stále nevěděl, jak to dopadne. Uběhl celý podzim bez jediného setkání. Mluvili o tom, plánovali, zvažovali různé možnosti. Nic z toho ale nebylo. Během té doby začal být Wallander podezřivý. Má snad v Rize jiného muže? Někoho, o kom on neví? Několikrát jí ze žárlivosti volal uprostřed noci a minimálně dvakrát měl pocit, že v jejím bytě je ještě někdo jiný, ačkoliv tvrdila, že to není pravda.

Na vánoční svátky přijela i tento rok. Linda s nimi strávila pouze Štědrý večer. Potom odcestovala s přáteli do Skotska. A tehdy, několik dní po Novém roce, mu Baiba řekla, že si vůbec nedovede představit, že by se odstěhovala do Švédska. Dlouho váhala. Ale teď už to ví. Nechce přijít o práci na univerzitě. Co by mohla dělat ve Švédsku? V Ystadu? Možná by mohla tlumočit. Ale co víc? Wallander se ji snažil přemluvit. Ale nedařilo se mu to, a tak to brzy vzdal. Ačkoliv to nevyslovili nahlas, oba věděli, že se jejich vztah blíží ke konci. Po čtyřech letech už neexistovala žádná cesta, která by je zavedla dál. Wallander ji odvezl na Sturup, sledoval, jak mizí za pasovou kontrolou a potom celý zimní večer proseděl na zmrzlé lavičce před budovou pobřežní stráže. Byl sklíčený a cítil se opuštěnější než kdy dřív. Ale do

toho vzkouzl i jiný pocit. Prožitek ulehčení. Navzdory všemu už nemusel přemýšlet.

Z přístavu vyrazil člun. Wallander se zvedl. Znovu musel na záchod.

Pak si ještě občas zavolali. Ale potom ustalo i tohle. Od posledního telefonátu nyní uplynulo víc než půl roku. Když se jednou s Lindou procházel po Visby, zeptala se ho, jestli to s Baibou opravdu úplně skončilo.

„Jo,“ odpověděl. „Je po všem.“

Čekala na pokračování.

„Bylo to nevyhnutelné,“ dodal. „Myslím, že si to ani jeden z nás vlastně nepřál. Ale prostě to jinak nešlo.“

Vešel do občerstvení.

Kývl hlavou na servírku a zmizel na toaletě.

Potom šel pěšky domů do Mariagatan, nasedl do auta a odjel k výpadovcu na Malmö. Než zamířil do supermarketu, kde obvykle nakupoval, seděl v autě a pokoušel si sepsat nákupní seznam. Ale když s vozíkem projížděl mezi regály, nemohl popsaný papírek najít. Neobtěžoval se pro něj vrátit do auta. Když vyskládal celý nákup do lednice a do spíže, byly skoro čtyři hodiny. Potom si lehl na pohovku, aby si přečetl noviny. Ale téměř okamžitě usnul. O hodinu později se s trhnutím probudil a uvědomil si, že se mu zdál sen.

Byl s otcem v Římě. Ale byl tam s nimi i Rydberg. A několik maličkých, trpaslíkům podobných lidí, kteří je vytrvale štípali do nohou.

Wallander se posadil.

Zdá se mi o mrtvých, pomyslel si. Co to znamená? Táta je po smrti. O něm se mi zdá téměř každou druhou noc. A teď se mi ve snu objevil i Rydberg, můj starý kolega a přítel. Policista, který mě naučil nejvíc z toho, co navzdory všemu nejspíš umím dodnes. A to tady není už téměř pět let.

Vyšel na balkon. Pořád bylo teplo a bezvětrí. Na obzoru se začaly kupit mraky.

Najednou si s děsivou zřejmostí uvědomil, jak je osamělý. Kromě Lindy, která žije ve Stockholmu a s níž se vídá jen zřídka, nemá téměř žádné kamarády. Ti, s kterými se stýká, jsou jeho kolegové. Ale s nimi se nikdy nevidá ve volném čase.

Odešel do koupelny a opláchl si obličej. Prohlížel se v zrcadle. Byl opálený. Ale únava se projevovala. Levé oko měl zarudlé. Vlasy ustoupily ještě o kousek dozadu.

Postavil se na váhu. Měl o pár kilo míň než před létem. Ale pořád to bylo moc.

Zazvonil telefon. Došel k němu. Volala Gertrud.

„Jen jsem ti chtěla říct, že už jsem v Rynge. Cesta byla dobrá.“

„Myslel jsem na tebe. Asi jsem tam měl zůstat.“

„Potřebovala jsem být sama. Se všemi vzpomínkami. Ale tady to bude dobré. Se sestrou se nenudíme. Nikdy jsme se spolu nenudily.“

„Za pár týdnů přijedu.“

Hovor skončil. Záhy se opět ozvalo zvonění. Tentokrát to byla kolegyně Ann-Britt Höglundová.

„Jen mě zajímá, jak to šlo,“ řekla.

„Co jak šlo?“

„Neměl ses dnes sejít s realitním makléřem? Kvůli otcovu domku?“

Wallander si vzpomněl, že s ní včera prohodil pár slov.

„Šlo to dobře,“ oznámil. „Můžeš ho koupit za tři sta tisíc.“

„Vždyť jsem ho ani nikdy neviděla,“ odpověděla.

„Je to divné,“ pověděl jí Wallander. „Teď je tam prázdné. Gertrud se odstěhovala. Někdo ten domek koupí. Nejspíš z toho bude mít chatu na léto. Budou tam žít jiní lidé. A o tátovi nebudou vůbec nic vědět.“

„V každém domě jsou duchové,“ poznamenala. „Kromě novostaveb.“

„Pořád to tam bude vonět terpentýnem,“ řekl Wallander. „Ale až vyprchá i ta vůně, nezbude nic, co by připomínalo ty, kteří tam kdysi žili.“

„To zní smutně.“

„Tak to je. Uvidíme se zítra. Díky, žes zavolala.“

Wallander se zašel do kuchyně napít.

Ann-Britt byla starostlivá. Zajímala se o druhé. Jeho by v podobné situaci nejspíš vůbec nenapadlo, aby zavolal.

Bylo sedm hodin. Opekl si sekanou a brambory. Najedl se u televize s talířem na klíně. Přepínal stanice, ale nenašel žádný pořad, který by ho zaujal. Potom si vzal kávu na balkon. Jakmile zapadlo slunce, ochladilo se. Opět vešel dovnitř.

Po zbytek večera se věnoval tomu, co si s sebou přivezl z Löderupu.

Na dně jedné z krabic ležela hnědá obálka. Když ji otevřel, zjistil, že obsahuje několik starých zažloutlých fotografií. Nevzpomínal si, že by je někdy viděl. Na jedné z nich byl on sám, když mu bylo asi pět let. Seděl na kapotě velkého amerického auta. Vedle stál otec a přidržoval ho, aby nespádl.

Wallander fotku odnesl do kuchyně a v zásuvce našel lupu.

Smějeme se, říkal si. Já se dívám přímo do objektivu a zářím hrdostí. Dovolili mi sedět na autě jednoho z obchodníků s uměním. Jednoho z těch, kteří nakupovali tátovy obrazy hluboko pod cenou. Táta se taky směje. Ale dívá se na mě.

Wallander si fotku dlouho prohlížel. Hovořila k němu z dávno minulé, nenávratné skutečnosti. Kdysi měli s otcem hezký vztah. Všechno se změnilo ve chvíli, kdy se rozhodl, že se stane policistou. Teprve v posledních letech otcova života se pomalu začali propracovávat k něčemu z toho, co tenkrát ztratili.

Ale takhle daleko jsme nikdy nedošli, pomyslel si Wallander. K tomu úsměvu, jako když jsem seděl na kapotě nablýskaného buicku. V Římě jsme se hodně sblížili. Ale ne úplně.

Wallander fotku připevnil připínáčkem na kuchyňské dveře. Potom opět vyšel na balkon. Oblaka se blížila. Posadil se k televizi a zhlédl konec nějakého starého filmu.

O půlnoci si šel lehnout.

Nazítří se sejde se Svedbergem a Martinssonem. Potom zajde k lékaři.

Dlouho ležel ve tmě a nemohl usnout.

Dva roky snil o tom, že se z Mariagatan odstěhuje. Že si pořídí psa. Že bude žít s Baibou.

Ale nic z toho nebylo. Žádná Baiba. Žádný dům. Žádný pes. Všechno zůstalo při starém.

Něco se musí stát, řekl si. Něco, co mě povzbudí, abych se nebál budoucnosti.

Když konečně usnul, bylo už po třetí hodině v noci.

2

Během ranních hodin mraky pomalu odtáhly.

Wallander se vzbudil už v šest. Opět se mu zdálo o otci. Podvědomím se mu míhaly roztráštěné, nesourodé obrázky. Ve snu byl dítě a dospělý zároveň. Nějakou smysluplnou souvislost to nemělo. Ten sen byl jako zbloudilá loď v mlze.

Vstal, osprchoval se a dal si kávu. Jakmile vyšel na ulici, zjistil, že se letní teplo stále drží. Navíc bylo zcela nezvykle naprosté bezvětrí. Nasedl do auta a odjel na policejní stanici. Poněvadž ještě nebylo ani sedm, chodby byly liduprázdné. Došel si pro kávu a zavřel se v kanceláři. Když se podíval na stůl, který projednou nepřekypoval složkami, zamyslel se, kdy měl naposledy tak málo práce. Během mnoha let Wallander zažíval, že jeho pracovní vytížení roste s tím, jak se omezují dostupné síly. Případy stály nebo se přehazovaly na někoho jiného. Předběžné vyšetřování mnohdy skončilo tím, že podezřelý čin zůstal bez jakéhokoliv zásahu, a Wallander věděl, že to tak být nemuselo. Kdyby měli potřebný čas. Kdyby jich nebylo tak málo.

Pořád by se dalo diskutovat o tom, jestli se trestná činnost vyplatí, nebo ne. Nějaký jasný historický milník, odkdy tomu tak eventuálně bylo, se nedal určit. Ale Wallander si už dlouho uvědomoval, že nyní je zločinnost ve Švédsku silnější, než bývala v minulosti. Ti lidé, kteří se věnovali závažné ekonomické kriminalitě, žijí téměř v chráněné zóně. Jako by v ní spravedlnost bezpodmínečně kapitulovala.

Často tento problém probíral s kolegy. Neušlo mu také, že dalšího vývoje se velmi obávají i obyčejní lidé. Hovořila o tom Gertrud. Mluvili o tom sousedé, které potkával v prádelně.

Wallander věděl, že jejich obavy jsou opodstatněné. Ale neviděl žádné známky nějakého účinného opatření. Síly u policie i v soudnictví se naopak stále snižují.

Odložil si bundu, otevřel okno a zadíval se na starou vodárenskou věž.

Během posledních let ve Švédsku narostl počet různých samozvaných obranných uskupení. Domobrana. Wallander se dlouho obával, že k tomu dojde. Když obvyklá spravedlnost přestane fungovat, lynčování je vždy na dosah a působí lákavě. Lidé začali považovat za přirozené, že by měli vzít spravedlnost do vlastních rukou.

Stál u okna a přemýšlel, kolik nelegálně držných zbraní koluje ve švédské společnosti. A dumal nad tím, jak tomu bude jenom o pár let později.

Posadil se ke stolu. Prolistoval několik zpráv, které mu tam kdosi zanechal během předchozího dne. Jedna pojednávala o opatřeních, která se na státní úrovni plánují proti stále se zvyšujícímu počtu falešných platebních karet. Wallander si nepřítomně pročetl, co se tam píše o výrobních falešných karet, které byly odhaleny v několika asijských zemích.

Druhý dokument se týkal vyhodnocení výzkumu pepřových sprejů, který probíhal od roku 1994 a byl ukončen v létě. Za určitých podmínek mohly ohrožené ženy tyto spreje získat od místních policistů. Ačkoliv si Wallander text přečetl dvakrát, nebyl si jistý, k jakému výsledku se vlastně dospělo. Pokrčil rameny a obě zprávy nechal zmizet v koši. Pootevřenými dveřmi z chodby cosi zaslechl. Ženský smích. Wallander se usmál. Byla to jejich šéfová, Lisa Holgerssonová. Před dvěma lety nahradila Björka. Mnoho Wallanderových kolegů zpočátku mělo vůči ženě v nejvyšší pozici výhrady. Wallander k ní od prvních chvil choval respekt. Tento dojem se nezměnil.

Bylo půl osmé. Zazvonil telefon. Volala Ebba z recepce.

„Šlo to dobře?“ zeptala se.

Wallander pochopil, že ji zajímá to, co se odehrálo včera.

„Dům ještě není prodaný,“ odpověděl. „Ale určitě to půjde dobře.“

„Chtěla jsem se zeptat, jestli bys v jedenáct hodin nemohl přijmout studijní návštěvu,“ pokračovala.

„Studijní návštěvu v létě?“

„Jde o skupinku námořních důstojníků v penzi, kteří tady ve Skåne mívají v srpnu pravidelná setkání. Vypadá to, že tvoří nějaký spolek. Říkají si Mořští medvědi.“

Wallander si vzpomněl na návštěvu lékaře.

„Budeš muset požádat někoho jiného,“ odpověděl. „Mezi půl jedenáctou a dvanáctou budu pryč.“

„Promluvíš s Ann-Britt,“ navrhla Ebba. „Třeba si staří námořní důstojníci budou myslet, že se ženskou to bude zábava.“

„Nebo přesně naopak,“ poznamenal Wallander.

Do osmi hodin zbývalo ještě pár minut a Wallander se celou dobu jen houpal na židli a vyhlížel z okna. Tělem se mu rozlévala únava. Měl strach, co na to řekne doktor. Může být únava a stále se vracející křeče příznakem nějaké vážné choroby?

Vstal a prošel chodbou do jedné ze zasedacích místností. Martinsson už dorazil. Byl čerstvě ostříhaný a opálený. Wallander pomyslel na období před necelými dvěma lety, kdy Martinsson svou policejní kariéru téměř opustil. Jeho dceru přepadli na školním dvoře. Důvodem bylo to, že má tátu policajta. Ale nakonec zůstal. Pro Wallandera byl Martinsson pořád nováček, co kdysi nastoupil na policejní stanici. Ačkoliv dnes už byl v Ystadu jedním z nejdéle sloužících policistů.

Posadili se a mluvili o počasí. Bylo osm hodin a pět minut.

„Kde je Svedberg?“ divil se Martinsson.

Jeho údiv byl oprávněný. Svedberg byl proslulý svou dochvilností.

„Mluvil jsi s ním?“

„Včera už byl pryč, když jsem ho hledal. Ale nechal jsem mu vzkaz na záznamníku.“

Wallander kývl hlavou k telefonu na stole.

„Asi bude nejlepší, když mu zavoláš znovu.“

Martinsson vytočil číslo.

„Kde jsi?“ řekl. „Čekáme.“

Zavěsil.

„Pořád má zapnutý záznamník.“

„Určitě už je na cestě,“ mýnil Wallander. „Přesto můžeme začít, ne?“

Martinsson se probral svazkem papírů. Potom Wallanderovi podal pohlednici. Byl to letecký snímek centra Vídně.

„Takže tenhle pohled ležel ve schránce u Hillströmových v úterý šestého srpna. Jak si můžeš přecíst, Astrid Hillströmová píše, že mají v úmyslu zdržet se na cestách o trochu déle, než plánovali. Ale všechno jde dobře. A ostatní pozdravují. Navíc prosí, aby máma obvolala jejich rodiče a vyřídila, že je všechno v pořádku.“

Wallander si pohled přečetl. Písmo mu připomínalo Lindino. Oblá písmena.

Pak pohled odložil.

„A Eva Hillströmová s tím přišla sem?“

„Doslova se mi vřítla do kanceláře. Že je nervózní, to jsme věděli už dřív. Ale teď to bylo ještě horší. Očividně má strach. Je si jistá.“

„Čím si je jistá?“

„Že se něco stalo. Že ten pohled nepsala její dcera.“

Wallander se zamyslel a pak pokračoval.

„Proč si to myslíš? Nezdá se jí písmo? Nebo podpis?“

„Podobá se tomu, jak Astrid psala dřív. Ale matka tvrdí, že Astridino písmo se dá snadno napodobit. Zrovna tak podpis. A v tom jí samozřejmě musíme dát za pravdu.“

Wallander si vzal blok a tužku. Netrvalo mu ani minutu a věrně okopíroval písmo i podpis Astrid Hillströmové. Zase blok odstrčil.

„Eva Hillströmová sem přijde a je nervózní. To se dá pochopit. Ale pokud ji neznepokojuje písmo a podpis, tak co tedy?“

„Na to nedokázala odpovědět.“

„Ale zeptal ses jí, že?“

„Je to volba slov? Způsob vyjadřování? Vyptával jsem se na všechno. Nevěděla. Ale přesto si byla jistá, že to nepsala její dcera.“

Wallander se ušklíbl a zavrtěl hlavou.

„Něco to být muselo.“

Pohlédli na sebe.

„Vzpomínáš na to, cos mi řekl včera?“ pronesl Wallander. „Že z toho sám začínáš být nervózní?“

Martinsson přikývl.

„Něco tu nehraje,“ řekl. „Jenom nevím, o co jde.“

„Zeptej se jinak,“ navrhl Wallander. „Pokud nevyrazili na neplánovanou cestu, tak co se potom stalo? A kdo píše ty pohledy? Víme, že zmizely jejich pasy i auta. To jsme prověřili.“

„Určitě se mylím,“ odpověděl Martinsson. „Nejspíš mě tou nerovzitou nakazila Eva Hillströmová.“

„Je přirozené, že se rodiče strachují o svoje děti,“ odušil Wallander. „Ale pojďme si to celé od začátku zrekapitulovat. Jenom abysme zjistili, jestli jsme nic neopomenuli.“

Martinsson to celé shrnul. Jako obvykle byl stručný a jasný. Jednou se Ann-Britt Höglundová Wallandera zeptala, jestli si uvědomuje, že se to Martinsson naučil právě od něj. Wallander nesouhlasil. Ale Ann-Britt si stála za svým. Wallander pořád nevěděl, jestli měla pravdu.

Průběh událostí byl jednoduchý a přehledný. Tři mladí lidé ve věku od dvaceti do třiatvaceti let se rozhodli, že společně oslaví slunovrat. Jeden z nich, Martin Boge, bydlel v Simrishamnu, dvě dívky, Lena Normanová a Astrid Hillströmová, v západní části Ystadu. Přátelili se už dlouho a trávili spolu mnoho času. Šlo o děti bohatých rodičů. Lena Normanová studovala na univerzitě v Lundu a ti dva další pracovali po různých brigádách. Nikdo z nich neměl nikdy problém ani se zákonem, ani s drogami. Astrid Hillströmová a Martin Boge stále bydleli u rodičů, Lena Normanová měla studentský pokoj v Lundu. Nikomu neřekli, kde hodlají oslavu slunovratu uspořádat. Rodiče mluvili spolu navzájem i s jejich ostatními přáteli. Ale nikdo jim nedokázal nic říct. Ani na tom nebylo nic neobvyklého. Často bývali tajuplní a ne vždy prozrazovali ostatním své plány. Když zmizeli, měli k dispozici dvě auta, volvo a toyotu. Ta auta zmizela zrovna tak jako oni tři, kteří z domova odešli odpoledne dvacátého

prvního června. Od té doby je nikdo neviděl. První pohled měl razítko z Hamburku s datem dvacátého šestého června. Na něm vysvětlovali, že chtějí cestovat po Evropě. O několik týdnů později poslala Astrid Hillströmová pohlednici z Paříže. Sdělovala, že míří na jih. A teď se tedy ozvala znovu.

Martinsson zmlkl. Wallander přemýšlel.

„Co se vlastně mohlo stát?“ zeptal se.

„Já nevím.“

„Mluví vůbec něco pro to, že by to jejich zmizení nemělo nějaký normální důvod?“

„Vlastně ne.“

Wallander se opřel.

„Takže jediné, co máme, je pocit Evy Hillströmové,“ řekl. „Neklidné mámy.“

„Která tvrdí, že ten pohled nepsala její dcera.“

Wallander přikývl.

„Chce, abysme po nich vyhlásili pátrání?“

„Ne. Chce, abysme něco dělali. Tak to říkala. *Policie musí něco udělat.*“

„A co jiného asi tak můžeme dělat, než je začít hledat? Už jsme k jejich jménům dali výstrahu do všech databází.“

Rozhostilo se ticho. Bylo tři čtvrtě na devět. Wallander se távavě podíval na Martinssona.

„Kde je ten Svedberg?“

Martinsson znovu zvedl sluchátko a vytočil číslo k Svedbergovi domů. Potom zavěsil.

„Pořád záznamník.“

Wallander postrčil pohled po stole k Martinssonovi.

„O moc dál se nejspíš nedostaneme,“ řekl. „Ale asi bych si taky měl promluvit s Evou Hillströmovou. Potom se rozhodneme, jak budeme postupovat dál. Ale k tomu, abysme vyhlásili pátrání, nemáme žádný důvod. Aspoň zatím ne.“

Martinsson mu napsal na lístek její číslo.

„Pracuje jako kontrolorka,“ dodal.

„A kde najdeme jejího muže? Otce Astrid Hillströmové?“

„Jsou rozvedení. Myslím, že sem taky jednou volal. Těsně po slunovratu.“

Wallander vstal. Martinsson si posbíral papíry. Vyšli ze zasedačky.

„Možná je to se Svedbergem stejně jako se mnou,“ poznamenal Wallander. „Vzal si den volna. A my o tom nevíme.“

„Dovolenou už přece měl,“ namítl Martinsson rozhodně. „Vybral si ji celou.“

Wallander se na něj překvapeně podíval.

„Jak to víš? Svedberg není zrovna sdílný.“

„Ptal jsem se ho, jestli by si se mnou nemohl prohodit jeden týden. Ale nemohl. A taky říkal, že by si jednou chtěl vybrat celou dovolenou v kuse.“

„To přece nikdy neudělal.“

Rozdělili se před Martinssonovou kanceláří. Wallander pokračoval k sobě. Posadil se ke stolu a zavolal na první z telefonních čísel, která dostal od Martinssona. Když to zvedla, poznal ji po hlase. Byla to Eva Hillströmová. Dohodli se, že na stanici přijde odpoledne.

„Stalo se něco?“ zeptala se.

„Nestalo,“ odpověděl Wallander. „Nic kromě toho, že si s vámi taky chci promluvit.“

Wallander hovor ukončil. Zrovna si chtěl dojít pro kávu, když se ve dveřích objevila Ann-Britt. Ačkoliv i ona měla nedávno dovolenou, byla bledá jako obvykle.

Pomyslel si, že ta bledost vychází z jejího nitra. Stále ještě nepřekonala následky těžkého postřelení, které utrpěla před dvěma lety. Fyzicky už se uzdravila. Ale Wallander si pořád nebyl jistý tím, jak se vlastně cítí. Někdy měl pocit, že trpí chronickým strachem.

Nepřekvapovalo ho to. Neuplynul téměř jediný den, aby si nevzpomněl na to, jak ho kdysi pobodali. A to se stalo před více než dvaceti lety.

„Neruším?“

Wallander oběma rukama ukázal na židli pro návštěvy. Ann-Britt se posadila.

„Neviděla jsi Svedberga?“ zeptal se.

Zavrtěla hlavou.

„Měli jsme se s ním sejít. Já a Martinsson. Ale vůbec se neukázal.“

„On přece nikdy žádnou schůzku nezmešká.“

„No právě. Jenže nedorazil.“

„Volali jste mu domů? Třeba je nemocný.“

„Martinsson mu na záznamníku nechal několik vzkazů. Svedberg navíc nikdy nemocný nebývá.“

Chvíli mlčky uvažovali, kde by Svedberg mohl být.

„Cos to chtěla?“ zeptal se posléze Wallander.

„Pamatuješ si na tu bandu, co pašovala auta z Východu?“

„Jak bych na ni mohl zapomenout? Trápil jsem se s tím dva roky. Než jsme ji celou rozprášili a našli jejich vedoucí členy. Nebo aspoň ty, co byli ve Švédsku.“

„Vypadá to, že to začalo znovu.“

„Hlavy té bandy přece sedí ve vězení.“

„Ta prázdná místa nejspíš zaplnili jiní. Využili situace. Tentokrát ale nemají základnu v Göteborgu. Stopy vedou mimo jiné do Lyckelse.“

Wallandera to zaskočilo.

„To přece leží někde v zatraceném Laponsku.“

„Se současnými komunikačními prostředky jsi uprostřed Švédska, ať se nacházíš kdekoliv.“

Wallander zavrtěl hlavou. Ale zároveň věděl, že Ann-Britt má pravdu. Organizovaný zločin je ve využívání moderních technologií vždycky napřed.

„Nezvládnou to znovu od začátku,“ řekl. „Už žádná další pašovaná auta.“

„Já se o to postarám. Lisa mě o to poprosila. Asi tuší, jak tě to mizení aut unavilo. Ale ráda bych od tebe získala nějaký přehled. A především pár dobrých rad.“

Wallander pokyvoval hlavou. Dohodli se na další den. Potom si zašli pro kávu. Posadili se v jídelně k otevřenému oknu.

„Jaká byla dovolená?“ zajímalo Wallandera.

Najednou jí vstoupily do očí slzy. Wallander chtěl něco říct, ale ona odmítavě pozvedla ruku.

„Nic moc,“ řekla, když se opět ovládla. „Ale nechci o tom mluvit.“

Vzala svůj hrnek a rychle se zvedla. Wallander se za ní díval. Sám zůstal sedět. Přemýšlel o tom, jak zareagovala.

Moc toho o sobě nevíme, napadlo ho. Ani oni o mně, ani já o nich. Pracujeme spolu, možná celý pracovní život. Ale co o sobě vlastně víme? Nic.

Podíval se na hodinky. Pořád měl dost času. Přesto se rozhodl, že už vyrazí a do ulice Kapellgatan, kde má lékař ordinaci, půjde pěšky.

Byl nervózní. Měl strach.

Lékař byl mladý. Wallander se s ním dosud nesetkal. Jmenoval se Göransson a pocházel z venkova. Wallander mu vypověděl, jaké má problémy. Únava, žízeň, neustálé běhání na toaletu. Zmínil se i o opakovaných křečích.

Odpověď byla rychlá a překvapivá.

„To vypadá na cukr,“ oznámil lékař.

„Cukr?“

„Že máte cukrovku.“

Wallandera to na okamžik zcela ochromilo. Něco takového ho nikdy nenapadlo.

„Vypadá to, že máte trochu nadváhu,“ poznamenal lékař. „Hned zjistíme, jestli je to pravda. Ale začal bych tím, že si vás poslechnu. Víte, jestli nemáte vysoký tlak?“

Wallander zavrtěl hlavou. Potom si svlékl košili a položil se na lehátko.

Srdce znělo normálně. Ale tlak byl příliš vysoký. Sto sedmadesát na devadesát. Postavil se na váhu. Dvaadevadesát kilo.

Potom ho lékař poslal pro vzorek moči a napíchli mu prst. Sestřička se usmívala. Wallandera napadlo, že mu připomíná jeho sestru Kristinu.

Opět zamířil za lékařem.

„Normálně byste měl mít hladinu cukru mezi 2,5 a 6,4,“ řekl Göransson. „Vy máte 15,3. To je samozřejmě příliš.“

Wallanderovi nebylo dobře.

„Tím se vysvětluje ta únava,“ pokračoval Göransson. „Cukr způsobuje taky žízeň a křeče v lýtkách. Objasňuje to, proč běháte na záchod.“

„Dá se to léčit?“ zeptal se Wallander.

„Nejprve se to pokusíme srovnat změnou jídelníčku,“ navrhl lékař. „Taky bude potřeba snížit krevní tlak. Máte dostatek pohybu?“

„Ne.“

„Tak byste měl začít. Dieta a pohyb. Jestli to nepomůže, uvidíme, co dál. S tak vysokou hladinou cukru si rozhodíte celý systém.“

Diabetik, řekl si Wallander. To pomýšlení ho náhle vyděsilo. Göransson si jeho nechuti nejspíš všiml.

„S tím se dá vyrovnat,“ řekl. „Neumřete na to. Určitě ne hned teď.“

Vzali mu další krev. Navíc Wallander dostal dietní jídelníček. Hned v pondělí má přijít znovu. Z ordinace vyšel o půl dvanácté. Zašel na starý hřbitov a posadil se na lavičku. Ještě pořád si nedokázal uvědomit, co mu lékař řekl. Našel brýle a začal si pročítat jídelníček.

O půl jedné byl zpět na stanici. V recepci na něj čekalo několik telefonických vzkazů. Nic z toho nebylo tak důležité, že by to nemohlo počkat. Na chodbě potkal Hanssona.

„Už se tu ukázal Svedberg?“ zeptal se Wallander.

„On je pryč?“

Wallander nic dalšího neřekl. Eva Hillströmová měla přijít v jednu. Zaklepal na pootevřené dveře k Martinssonovi, ale míst-

nost byla prázdná. Na stole ležela tenká složka z ranní porady. Wallander si ji vzal a odešel k sobě. Rychle prolistoval papíry, které obsahovala. Prohlédl si ty tři pohlednice. Ale nedokázal se soustředit. Celou dobu myslel na to, co mu pověděl lékař.

Z recepce zavolala Ebba a oznámila mu, že Eva Hillströmová už dorazila. Wallander ji zašel vyzvednout. Ze stanice právě odcházela skupinka postarších veselých pánů. Wallander předpokládal, že to jsou oni námořní důstojníci, kteří tu byli na studijní návštěvě.

Eva Hillströmová byla vysoká a hubená. Měla ostražitý výraz. Už při prvním setkání získal Wallander dojem, že je to nervózní osoba, která neustále očekává to nejhorší.

Podal jí ruku a požádal ji, aby ho následovala do kanceláře. Cestou se zeptal, jestli by si nedala kávu.

„Kávu nepiju,“ odpověděla. „Nedělá mi dobře na žaludek.“

Posadila se na místo pro návštěvy, aniž z něj spustila oči.

Čeká, že mám nějakou novinu, pomyslel si Wallander. A myslí si, že špatnou.

Sám se posadil ke stolu.

„Včera jste hovořila s mým kolegou,“ začal. „Přinesla jste mu pohled, který přišel před několika dny. Podepsaný vaší dcerou Astrid a odeslaný z Vídně. A domníváte se, že ho vaše dcera nepšala. Je to tak?“

„Ano.“

Její odpověď byla rázná.

„Podle kolegy Martinssona jste to nedokázala vysvětlit.“

„To taky nedokážu.“

Wallander vzal pohlednici a položil ji před ni.

„Říkala jste, že podpis a písmo vaší dcery jsou lehce napodobitelné?“

„Můžete si to zkusit.“

„Už jsem to udělal. A souhlasím s vámi. Její rukopis není příliš těžké napodobit.“

„Proč se mě na to ptáte, když už to víte?“

Wallander si ji chvíli prohlížel. Byla skutečně tak napjatá a neklidná, jak tvrdil Martinsson.

„Otázky pokládám, abych si potvrdil různé věci,“ vysvětloval. „Někdy je to nutné.“

Netrpělivě přikývla.

„Přesto téměř neexistuje důvod domnívat se, že ten pohled nepsala Astrid,“ pokračoval Wallander. „Je ještě něco jiného, kvůli čemu o jeho pravosti pochybujete?“

„Ne. Ale vím, že mám pravdu.“

„V čem?“

„Že ten pohled nepsala ona. Ani tenhle, ani žádný z těch, co přišly předtím.“

Najednou se zvedla ze židle a rozkřičela se. Wallander na takovou prudkou reakci naprosto nebyl připravený. Naklonila se přes stůl, chytila ho za paže a začala s ním třást. Celou dobu křičela.

„Proč policie nic nedělá? Něco se muselo stát!“

Wallanderovi se s jistými obtížemi podařilo vyprostit a vstát.

„Myslím, že bude nejlepší, když se pokusíte uklidnit.“

Ale Eva Hillströmová křičela dál. Wallander přemýšlel o tom, co si ti, kdo eventuálně procházejí po chodbě, asi říkají. Obešel stůl a pevně ji uchopil za ramena. Pak ji vtlačil do židle a držel ji tam.

Záchvat pominul stejně náhle, jak začal. Wallander ji pomalu pouštěl. Potom se vrátil ke své židli. Eva Hillströmová upírala zrak do země. Wallander čekal. I on byl pořádně rozrušený. Něco z její reakce, z jejího přesvědčení, se přenášelo i na něj.

„A co si vlastně myslíte, že se stalo?“ zeptal se po chvíli.

Zavrtěla hlavou.

„Já nevím.“

„Vůbec nic nesvědčí o tom, že došlo k nějakému neštěstí. Nebo k něčemu jinému.“

Pohlédla na něj.

„Astrid a její kamarádi už přece vyrazili na cesty dřív,“ pokračoval. „Možná ne na tak dlouho jako tentokrát. Měli auta, měli

peníze, měli pasy. Všechno tohle už jsme probrali. Navíc je Astrid a ti ostatní ve věku, kdy si člověk dovolí uskutečnit impulzivní nápady. Bez nějakého velkého plánování. Já sám mám dceru jen o pár let starší než Astrid. Víím, jaké to může být.“

„Přesto to víím,“ řekla. „Očividně se často strachuju zbytečně. Ale tentokrát na tom něco nehraje.“

„Vypadá to, že ostatní rodiče si takové starosti jako vy nedělají. Rodiče Martina Bogehe a Leny Normanové.“

„Já je nechápu.“

„My vaše obavy bereme vážně,“ přesvědčoval ji. „Je to naše povinnost. Slibuju, že ještě jednou zvážíme, jestli bychom neměli vyhlásit pátrání.“

Po těch slovech se jí nejspíš na okamžik ulevilo. Ale pak se obavy vrátily. Měla velmi čitelný výraz v obličeji. Wallander s ní soucítíl.

Rozhovor byl u konce. Eva Hillströmová vstala. Wallander ji doprovodil k východu.

„Omlouvám se, že jsem se přestala ovládat.“

„Je přirozené, že si děláte starosti,“ odpověděl Wallander.

Rychle mu stiskla ruku a proklouzla skleněnými dveřmi.

Vrátil se do své kanceláře. Ze své místnosti vystrčil hlavu Martinsson a zvědavě se na něj podíval.

„Co jste to tam vyváděli?“

„Ona má vážně strach,“ řekl Wallander. „Ten její neklid je opravdový. Musíme se k tomu nějak postavit. Jenom netuším jak.“

Wallander se na Martinssona zadumaně zahleděl.

„Byl bych rád, kdybysme si to zítra všechno prošli. Se všemi, kdo budou mít čas. Musíme se nějak rozhodnout. Vyhlásíme pátrání, nebo ne? Něco mě na té události znepokojuje.“

Martinsson přikývl.

„Neviděl jsi Svedberga?“ zeptal se.

„On se ještě pořád neozval?“

„Nic. Pořád záznamník.“

Wallander se ušklíbl.

„To se mu nepodobá.“

„Zkusím mu zavolat ještě jednou.“

Wallander pokračoval do své kanceláře. Zavřel dveře a zatelefonoval Ebbě.

„V nejbližší půlhodině nechci žádné telefony. Mimochodem, neslyšelas něco o Svedbergovi?“

„Měla bych?“

„Jen mě to zajímá.“

Wallander si položil nohy na stůl. Byl unavený a měl sucho v ústech.

Potom se rozhodl. Vzal si bundu a odešel z kanceláře.

„Jdu pryč,“ oznámil Ebbě. „Vrátím se za hodinu nebo dvě.“

Venku bylo stále teplo a bezvětří. Wallander zašel do městské knihovny na ulici Surbrunnsvägen. S jistým úsilím pátral mezi policemi, až dospěl k lékařské literatuře. Brzy našel, co hledal. Knihu o cukrovce. Posadil se ke stolku, vytáhl brýle a začal se.

O hodinu a půl později získal jakousi představu, co ta nemoc vlastně obnáší. Zjistil také, že vinit může jen sám sebe. Špatné stravovací návyky, nedostatek pohybu, neustálé pokusy o hubnutí, které vedly jen k tomu, že během krátké doby zase přibral.

Opět knihu odložil do police. Zmocnil se ho pocit sebeopovržení a neúspěchu. Zároveň věděl, že teď už není cesty zpět. Musí se svým způsobem života něco udělat.

Na policejní stanici se vrátil až v půl páté. Martinsson mu na stole nechal vzkaz, že Svedberga pořád nesehnal.

Wallander si znovu přečetl zprávu o zmizení tří mladých lidí. Podrobně prozkoumal ony tři pohlednice. Znovu ho přepadl pocit, že něco přehlédl. Stále se mu nedařilo tu myšlenku uchopit. Co jen tam nevidí?

Cítil, jak v něm narůstá neklid. Měl pocit, že Eva Hillströmová opět sedí na židli před ním.

Náhle si uvědomil vážnost celé situace. Bylo to velmi jednoduché.

Ona věděla, že ten pohled nepsala její dcera. Jak to věděla, nebylo podstatné.

Věděla to. A to stačilo.

Wallander vstal a postavil se k oknu.

Těm třem se něco stalo.

Otázkou je co.

3

Toho večera se Wallander pokusil, byť jen v omezené míře, začít nový život. K večeři si dal jenom slabý bujón a salát. Tolik se soustředil na to, aby mu na talíř nepřišlo nic nevhodného, až pozapomněl, že má na večer zamluvenou prádelnu. Ale už bylo příliš pozdě.

Pokoušel se přesvědčit sám sebe, že to, co se stalo, je vlastně pozitivní. Mít vysokou hladinu cukru v krvi není rozsudek smrti. Spíš dostal varování. Jestli chce i nadále žít normálně, bude muset v životě udělat pár jednoduchých změn. Nic dramatického, zato však podstatného. Po jídle se cítil stejně hladový jako před ním. Snědl ještě jedno rajče. Potom zůstal sedět u kuchyňského stolu a podle dietních doporučení se pokusil sestavit jídelníček na nadcházející dny. Také se rozhodl, že na stanici a zpět bude vždy chodit pěšky. O sobotách a nedělích bude jezdit na pláž a chodit na dlouhé procházky. Vzpomněl si, že při nějaké příležitosti mluvil s Hanssonem o badmintonu. Třeba už ten moment přišel?

V devět hodin vstal. Otevřel dveře na balkon a vyšel ven. Od jihu foukal slabý vítr. Ale stále bylo teplo.

Nastalo období zrání.

Po ulici procházelo několik mladíků. Wallander je sledoval. Nad jídelníčky a váhovými diagramy se těžko soustředil. V hlavě měl i Evu Hillströmovou a její obavy. Dostala záchvat a napadla ho. V očích se jí zračil strach z toho, že se její dceři něco stalo. A ten byl opravdový.

Stává se, že rodiče své děti vůbec neznají. Ale také to může být tak, že rodič zná své dítě lépe než kdokoli jiný. Něco mu říkalo, že tomu tak je i v případě Evy Hillströmové a její dcery.

Zašel zpět do bytu. Dveře na balkon nechal otevřené.

Měl také pocit, že něco přehlédl. Něco, co by mu mohlo objasnit, jak mají postupovat dál, co by je dovedlo k jasnému

policejnímu závěru, jestli jsou obavy Evy Hillströmové opodstatněné, či nikoliv.

Odešel do kuchyně a postavil na kávu. Zatímco čekal, až se uvaří voda, utřel stůl.

Zazvonil telefon. Volala Linda. Z restaurace na Kungsholmen ve Stockholmu, kde pracovala. To ho překvapilo. Myslel si, že mají otevřeno jenom přes den.

„Majitel to všechno změnil,“ odpověděla na jeho dotaz. „A práci po večerech si vydělám víc. Život tady vyjde draze.“

V pozadí se ozýval šramot a hluk. Wallandera napadlo, že právě teď vůbec netuší, jaké má Linda plány. Kdysi chtěla být čalounicí. Potom na to zapomněla a snažila se proniknout do světa herectví. Ale i to jednoho dne pominulo.

Jako by mu četla myšlenky.

„Nemám v úmyslu strávit celý život jako servírka,“ řekla. „Ale zjišťuju, že takhle si našetřím nějaké peníze. V zimě se vydám na cesty.“

„A kam?“

„To ještě nevím.“

Wallander pochopil, že není vhodný okamžik na nějaký hlubší rozhovor. Jenom se zmínil o tom, že se Gertrud odstěhovala. A že dům Lindina dědečka je na prodej.

„Přála bych si, abysme si ho nechali,“ poznamenala. „Chtěla bych mít dost peněz, abych ho mohla koupit.“

Wallander jí rozuměl. Linda s dědečkem spolu vždy měli velmi blízký vztah. Byly chvíle, kdy při pohledu na ty dva pociťoval závist.

„Musím končit,“ oznámila. „Jen jsem chtěla vědět, jak se máš.“

„Všechno je v pořádku,“ odpověděl Wallander. „Dneska jsem byl u doktora. Nic nenašel.“

„To ti ani neřekl, že bys měl zhubnout?“

„Kromě toho je všechno v pořádku.“

„Tak to musel být hodný doktor. Pořád jsi tak unavený jako v létě?“

Ona do mě vidí, pomyslel si Wallander bezmocně. A proč jí nepovím, jak se věci mají? Že ze mě nejspíš bude diabetik? Nebo už je? Proč mám pocit, jako bych dostal nějakou nemoc, za kterou bych se měl stydět?

„Nejsem unavený,“ řekl. „Ten týden na Gotlandu byl zážitek.“

„Jo,“ souhlasila. „Ale teď musím končit. Kdybys sem chtěl volat, tak večer funguje jiné telefonní číslo.“

Zapamatoval si ho. Hovor ukončili.

Wallander si vzal kávu do obývacího pokoje a zapnul televizi. Ale ztlumil zvuk. Číslo, které mu Linda nadiktovala, si zapsal na růžek novin.

Psal nedbale. Stěží by to po něm někdo přečetl.

V tu chvíli si uvědomil, o co šlo. V těch myšlenkách, které ho trápily přes den.

Odložil hrnek. Podíval se na hodiny. Bylo čtvrt na deset. Zvažoval, jestli má zavolat Martinssonovi, nebo s tím raději počká na další den. Potom se rozhodl. Odešel do kuchyně a s telefonním seznamem usedl ke stolu. V ystadské části byly čtyři rodiny s příjmením Norman. Ale Wallander si vzpomněl na adresu ze záznamu v Martinssonově složce. Lena Normanová bydlela s rodiči v ulici Käringgatan, severně od nemocnice. Její otec se jmenoval Bertil Norman a měl titul „ředitel“. Wallander věděl, že vlastní továrnu, která dodává součástky do jiných továren.

Vytočil číslo. Telefon vzala nějaká žena. Když se Wallander představoval, snažil se působit co nejnorněji. Nechtěl ji znervózit. Věděl, co to obnáší, když se v telefonu ozve policista. Obzvláště večer.

„Přepokládám, že hovořím s matkou Leny Normanové?“

„Ano, jmenuji se Lillemor Normanová.“

Wallander si na to jméno vzpomněl.

„Tento hovor mohl počkat do zítřka,“ pokračoval Wallander. „Ale je tu jedna věc, kterou bych rád věděl. Policisté bohužel pracují v podivných časech.“

Pořád nepůsobila nervózně.

„S čím vám můžu pomoci? Nebo snad chcete mluvit s manželem? Můžu ho zavolat. Právě Leninu bratrovi pomáhá s matematikou.“

Wallandera ta odpověď překvapila. Myslel si, že ve školách už se domácí úkoly nedávají.

„To nebude nutné,“ odtušil. „Vlastně jsem chtěl získat ukázkou Lenina rukopisu. Možná doma máte nějaké dopisy, které psala?“

„Kromě toho pohledu nepřišlo nic. Myslela jsem, že tohle policie ví?“

„Nějaký jiný dopis. Z dřívějšíka.“

„Proč to chcete vidět?“

„Jde o rutinní záležitost. Porovnáváme písmo. Nic víc. Ani to není tak důležité.“

„Vážně kvůli něčemu takovému voláte večer? Když to není důležité?“

Eva Hillströmová je vyděšená, pomyslel si Wallander. Zato Lillemor Normanová je podezíravá.

„Můžete mi s tím pomoci?“

„Mám od Leny spoustu dopisů.“

„Jeden bude stačit. Půl stránky.“

„Najdu ho. Přijede si pro něj někdo?“

„Rád bych se u vás zastavil osobně. Můžu u vás být za dvacet minut.“

Wallander dál listoval telefonním seznamem. V Simrishamnu byl pouze jeden Boge. Kontrolor. Wallander zadal číslo a netrpitelivě vyčkával. Už chtěl zavěsit, když konečně někdo telefon zvedl.

„Klas Boge.“

Hlas v telefonu byl mladý. Wallander předpokládal, že jde o bratra Martina Bogeho. Představil se.

„Máš doma rodiče?“

„Jsem tu sám. Naši jsou na golfovém dýchánku.“

Wallander váhal, jestli má pokračovat. Ale chlapec působil schopně.

„Napsal ti tvůj bratr Martin někdy dopis? Takový, který by sis schoval?“

„Tohle léto ne. Z Hamburku nebo tak.“

„Tak možná dřív?“

Chlapec přemýšlel.

„Mám od něj dopis ze Spojených států z minulého roku.“

„Je psaný rukou?“

„Jo.“

Wallander se zamyslel. Má se posadit do auta a odjet do Simrishamnu? Nebo počkat do zítřka?

„Proč si chcete přečíst dopis od bráchy?“

„Jenom se chci podívat na písmo.“

„Tak to vám ho můžu poslat faxem. Jestli to spěchá.“

Tomu chlapci to myslí. Wallander mu nadiktoval jedno z faxových čísel na stanici.

„Byl bych rád, kdybys o tom pověděl rodičům,“ řekl posléze.

„Až přijdou domů, tak už, doufám, budu spát.“

„Tak jim to třeba budeš moct vyřídit zítra.“

„Dopis od Martina byl jen pro mě.“

„Každopádně bude nejlepší, když jim to povíš,“ trpělivě trval na svém Wallander.

„Martin a ostatní se přece brzy vrátí,“ řekl chlapec. „Nechápu, proč se ta Hillströmová tak bojí. Volá sem obden.“

„A vaši si starosti nedělají?“

„Ti si nejspíš myslí, že je fajn, když je Martin pryč. Aspoň táta.“

Wallander překvapeně čekal na pokračování. Ale nedočkal se.

„Díky za pomoc,“ řekl.

„To je taková jejich hra,“ poznamenal chlapec.

„Jaká hra?“

„Procházejí se v různých dobách. Převlékají se. Jako si lidi hrajou, když jsou děti. I když už jsou dospělí.“

„Já ti teď asi nerozumím,“ namítl Wallander.

„Hrajou různé role. Jenom ne v divadle. Ale ve skutečnosti. Třeba odjeli do Evropy, aby našli něco, co neexistuje.“

„Takže tohle dělali? Hráli si? Ale oslava slunovratu žádná hra není. To se jí a tančí.“

„A pije,“ dodal chlapec. „Ale když se převlečete, tak je to něco jinýho. Nebo ne?“

„Oni to takhle dělávali?“

„Jo. Ale já vlastně nic nevím. Je to tajný. Martin mi nic moc nepoví.“

Wallander spíš vytušil než pochopil, co chlapec právě řekl.

Podíval se na hodiny. Lillemor Normanová ho bude brzy očekávat.

„Děkuju za pomoc,“ ukončil rozhovor. „Nezapomeň vašim vyřídit, že jsem volal. A o co jsem prosil.“

„Možná,“ odpověděl chlapec.

Tři rozdílné reakce, napadlo Wallandera. Eva Hillströmová má strach. Lillemor Normanová je podezíravá. Rodičům Martina Bogeho připadá fajn, že je syn pryč. A jeho bratrovi nejspíš vyhovuje, když rodiče nejsou doma.

Vzal si bundu a odešel. V prádelně si zapsal nový čas na pátek. Ačkoliv to do ulice Käringgatan nebylo daleko, jel autem. Pohyb počká do zítřka.

Do Käringgatan zabočil z ulice Bellevuevägen. Zastavil před bílou dvoupatrovou vilou. Když procházel brankou, otevřely se dveře. Poznal Lillemor Normanovou. Na rozdíl od Evy Hillströmové byla silná. Vzpomněl si na fotografie z Martinssonovy složky. Lena Normanová a její matka si byly podobné.

V ruce držela bílou obálku.

„Omlouvám se, že ruším,“ řekl Wallander.

„Můj muž bude mít Leně co říct, až se vrátí domů. Samozřejmě je naprosto nezodpovědné, že se vydali na cesty takhle bez ohlášení.“

„Přece jenom jsou dospělí,“ odpověděl Wallander. „Ale pochopitelně to člověka rozčílí. A vystraší.“

Vzal si od ní dopis a slíbil, že ho vrátí.

Potom odjel na policejní stanici. Zašel do kanceláře, kde u telefonní ústředny vyčkával policista ve službě. Právě telefonoval,

když Wallander vstoupil. Ale ukázal na jeden z faxů. Klas Boge zaslal dopis od svého bratra. Wallander odešel do kanceláře a rozsvítil stolní lampu. Položil ty dva dopisy a pohlednici vedle sebe. Namířil na ně kužel světla a nasadil si brýle.

Martin Boge bratrovi popisoval zápas v ragby, který zhlédl. Lena Normanová psala o hotelu v jižní Anglii, kde neteče teplá voda.

Opřel se.

Uvažoval správně.

Rukopisy Martina Bogeho i Leny Normanové byly nepravidelné a roztřesené. Stejně jako jejich podpisy.

Pokud by se někdo rozhodl napodobit písmo někoho z těch tří, byla volba velmi lehká.

Astrid Hillströmová.

Wallandera se zmocňoval nepříjemný pocit. Zároveň přemýšlel systematicky. Co to znamená? Vlastně nic. Neodpovídá to na otázku, proč by někdo posílal falešné pozdravy. A kdo měl navíc přístup k jejich rukopisům?

Přesto se toho neklidu nemohl zbavit.

Tohle musíme vážně prozkoumat, pomyslel si. Jestli se něco stalo, uplynuly už téměř dva měsíce.

Došel si pro šálek kávy. Bylo čtvrt na jedenáct. Ještě jednou si přečetl sled událostí. Ale nic z toho ho nepřekvapilo.

Několik mladých lidí, dobrých přátel, se rozhodlo společně oslavit slunovrat. Potom vyrazili na cestu. Domů poslali pohledy.

To bylo všechno.

Wallander dopisy poskládal a uložil je společně s pohledy do složky. Dnes večer už víc udělat nemůže. Zítra si promluví s Martinssonem a ostatními. Měli by se vrátit k večeru slunovratu a pak se rozhodnout, jestli vyhlásí pátrání, nebo ne.

Wallander zhasl a odešel z kanceláře. Když procházel chodbou, všiml si, že u Ann-Britt Höglundové se svítí. Dveře byly pootevřené. Opatrně mezeru rozšířil. Seděla u stolu a upírala na něj pohled. Ale neležely tam žádné papíry. Stůl byl prázdný.

Wallander zaváhal. Zřídka kdy zůstávala na stanici tak pozdě do noci. Musela se starat o děti. Její muž, montér, často nebýval doma. Zároveň si vzpomněl na její přehnanou reakci v jídelně. A teď tu sedí a civí na prázdný stůl.

Bylo dost možné, že chce být sama. Nechce se nechat vyrušit. Ale třeba by si chtěla s někým promluvit.

Vždycky mi může říct, abych šel pryč, pomyslel si Wallander. Horší to nebude.

Zaklepal na dveře. Počkal na odpověď a vstoupil.

„Viděl jsem světlo,“ řekl. „Takhle pozdě tu nebýváš. Pokud se nestalo něco zvláštního.“

Podívala se na něj a mlčela.

„Jestli chceš mít klid, jen mi to řekni.“

„Ne,“ odpověděla. „Vlastně ani nechci. Proč jsi tady ty? Stalo se něco?“

Wallander se svezl do židle pro návštěvy. Připadal si jako těžké a neforemné zvíře.

„Jde o ty tři, co se ztratili o slunovratu.“

„Něco nového?“

„Ani ne. Jen mě něco napadlo a chtěl jsem to prověřit. Ale myslím, že bysme si to měli všechno důkladně zrekapitulovat. Minimálně Eva Hillströmová je hodně nervózní.“

„Ale co by se vlastně mohlo stát?“

„To je právě otázka.“

„Takže bysme je měli začít hledat?“

Wallander rozhodil rukama.

„Já nevím. Domluvíme se zítra.“

Místnost byla pohroužená do pološera. Stolní lampa mířila k zemi.

„Jak dlouho jsi u policie?“ zeptala se najednou.

„Dlouho. Často mě napadá, že je to až moc dlouho. Ale taky si uvědomuju, že nikdy nebudu nic jiného než policajt. Dokud nepůjdu do důchodu.“

Dlouho se na něj dívala a pak mu položila další otázku.

„Jak to zvládáš?“

„To nevím.“

„Ale zvládáš?“

„Ne vždycky. Proč se ptáš?“

„V jídelně jsem reagovala přehnaně. Říkala jsem, že léto bylo špatné. To je pravda. Já a můj manžel máme problémy. Je pořád pryč. Když se odněkud vrátí, trvá nám třeba týden, než si k sobě najdeme cestu. A to už je většinou načas, aby zase odjel. V létě jsme začali mluvit o rozvodu. A to nikdy není jednoduché. Obzvláště když máš děti.“

„Já vím,“ souhlasil Wallander.

„Zároveň jsem začala přemýšlet, co vlastně dělám. Ráno otevřu noviny a přečtu si, že kolegy z Malmö zatklí za korupci. Zapnu televizi a dozvím se, že vysoce postavení policisté plavou ve vodách organizovaného zločinu. Nebo se ukazují jako čestní hosté na svatbách gaunerů někde v prázdninovém letovisku. Tohle vidím a hlavou se mi honí, co to vlastně dělám. Přesněji řečeno dumám nad tím, jak zvládnu být policistkou dalších třicet let.“

„Dře to a skřípe,“ řekl Wallander. „Tak to chodí už dlouho. Úpadek spravedlnosti není nic nového. Nepoctiví policajti existovali vždycky. Ale teď se to ještě zhoršilo. Proto je důležitější než kdy dřív, aby takoví jako ty vydrželi.“

„A co ty?“

„Pro mě to platí taky.“

„Ale jak to vlastně dokážeš?“

Wallander postřehl, jak na něj svými otázkami útočí. Poznával sám sebe. Kolikrát už takhle sám seděl, zíral do stolu a nedokázal na svém povolání nalézt jediné pozitivum?

„Říkám si, že beze mě by to bylo horší,“ odpověděl. „V určitých chvílích je to útěcha. Samozřejmě chabá. Ale když není žádná jiná, držím se jí.“

Ann-Britt zavrtěla hlavou.

„Co se to s touhle zemí děje?“

Wallander čekal na pokračování. Ale marně. Na ulici zarachotil nákladřák.

„Vzpomínáš si na to brutální přepadení na jaře?“ zeptal se. „Ve Svarte?“

Přítakala.

„Dva kluci, oběma bylo čtrnáct, zbili třetího. Dvanáctiletého. Bezdůvodně. A pak, když už ležel na zemi, v bezvědomí, mu začali skákat na hrudník. A potom už nebyl jenom v bezvědomí, ale mrtvý. Dřív jsem si vůbec neuvědomoval, že bych to mohl pochopit tak jasně. Že skutečně došlo k dramatické proměně. Lidi se vzdýcky prali. Ale jakmile se dřív někdo ocitl na zemi, tak bylo po všem. Byl poražený. Můžeme tomu říkat, jak chceme. Čistá hra. Nebo proč ne třeba samozřejmost? Ale tak už to dnes nechodí. Protože tihle kluci se nikdy nenaučili, co to je. Vypadá to, jako by celá jedna mladá generace zůstala úplně opuštěná od rodičů. Nebo jako by se základní normou stalo o nic se nestarat. Jako policista musíš najednou začít přemýšlet jinak. Předpoklady jsou naprosto jiné. Nasbírané zkušenosti nejsou k ničemu.“

Odměl se.

„Nevím, co jsem čekala, když jsem šla na policejní akademii. Ale tohle to nebylo.“

„Přesto to musíš zvládnout,“ poznamenal Wallander. „Navíc si taky nemyslím, že sis představovala, že tě někdy někdo postřelí.“

„Vlastně jo,“ opáčila. „Když jsme trénovali se zbraněmi. Představovala jsem si, že by ta střela, kterou vypálím, zasáhla mě. Ale bolest si představit nedokážeš. A pochopitelně si myslíš, že zrovna tobě se nic nestane.“

Na chodbě se ozvaly hlasy. Některý z policistů na noční službě vykládal o nějakém opilci za volantem. Potom se opět rozhostilo ticho.

„Jak na tom vlastně jsi?“ zeptal se Wallander.

„Máš na mysli to, jak mě postřelili?“

Přikývl.